

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων (5. Khuddaka Nikāya -
Aṭṭhakathā)

09. Σχόλια για τους στίχους των πρεσβυτέρων γυναικών μοναχών
(09. Therīgāthā-aṭṭhakathā)

11. Το βιβλίο των δώδεκα (11. Dvādasakanipāto)

PaliVerse

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων

09. Σχόλια για τους στίχους των πρεσβυτέρων γυναικών μοναχών

11. Dvādasakanipāto

1. Uppalavaṇṇātherīgāthāvaṇṇanā

224-235. Dvādasakanipāte ubho mātā ca dhītā cātiādikā uppalavaṇṇāya theriyā gāthā. Ayampi padumuttarassa bhagavato kāle haṃsavatīnagare kulagehe nibbattitvā viññutaṃ patvā, mahājanena saddhiṃ satthu santikaṃ gantvā, dhammaṃ suṇantī satthāraṃ ekaṃ bhikkhuniṃ iddhimantānaṃ aggaṭṭhāne ṭhapentaṃ disvā sattāhaṃ buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa mahādānaṃ datvā taṃ ṭhānantaraṃ patthesi. Sā yāvajīvaṃ kusalaṃ katvā devamanussesuṃ saṃsaratī kassapabuddhakāle bārāṇasinagare kikissa kāsirañño gehe paṭisandhiṃ gahetvā sattannaṃ bhaginīnaṃ abbhantarā hutvā vīsativassasahassāni brahmacariyaṃ caritvā bhikkhusaṅghassa pariveṇaṃ katvā devaloke nibbattā.

Tato cavitvā puna manussalokaṃ āgacchantī ekasmiṃ gāmake sahatthā kammaṃ katvā jīvanakaṭṭhāne nibbattā. Sā ekadivasaṃ khettaḷaṃ gacchantī antarāmagge ekasmiṃ sare pātova pupphitaṃ padumapupphaṃ disvā taṃ saraṃ oruyha tañceva pupphaṃ lājapakkhipanattāya paduminipattañca gahetvā kedāre sālīsīsāni chinditvā kuṭikāya nisinnā lāje bhajjitvā pañca lājasatāni katvā ṭhapesi. Tasmīṃ khaṇe gandhamādanapabbate nirodhasamāpattito vuṭṭhito eko paccekabuddho āgantvā tassā avidūre ṭhāne aṭṭhāsi. Sā paccekabuddhaṃ disvā lājehi saddhiṃ padumapupphaṃ gahetvā, kuṭito oruyha lāje paccekabuddhassa patte pakkhipitvā padumapupphena pattaṃ pidhāya adāsi. Athassā paccekabuddhe thokaṃ gate etadahosi - “pabbajitā nāma pupphena anatthikā, ahaṃ pupphaṃ gahetvā piḷandhissāmī”ti gantvā paccekabuddhassa hatthato pupphaṃ gahetvā puna cintesi - “sace, ayyo, pupphena anatthiko abhavissā, pattamatthake ṭhapetuṃ nādassa, addhā ayyassa attho bhavissatī”ti puna gantvā pattamatthake ṭhapetvā paccekabuddhaṃ khamāpetvā, “bhante, imesaṃ me lājānaṃ nissandena lājagaṇanāya puttā assu, padumapupphassa nissandena nibbattanibbattaṭṭhāne pade pade padumapupphaṃ uṭṭhahatū”ti patthanaṃ akāsi. Paccekubuddho tassā passantiyāva ākāsenā gandhamādanapabbataṃ gantvā taṃ padumaṃ nandamūlakapabbhāre paccekabuddhānaṃ akkamanasopānasamīpe pādapuñcanaṃ katvā ṭhapesi.

Sāpi tassa kammaṃ nissandena devaloke paṭisandhiṃ gaṇhi. Nibbattakālato paṭṭhāya cassā pade pade mahāpadumapupphaṃ uṭṭhāsi. Sā tato cavitvā pabbatapāde ekasmiṃ padumasare padumagabbhe nibbatti. Taṃ nissāya eko tāpaso vasati. So pātova mukhadhovanattāya saraṃ gantvā taṃ pupphaṃ disvā cintesi - “idaṃ pupphaṃ sesehi mahantataraṃ, sesāni ca pupphitāni idaṃ makulitameva, bhavitabbamettha kāraṇenā”ti udakaṃ otarivā taṃ pupphaṃ gaṇhi. Taṃ tena gahitamattameva pupphitaṃ. Tāpaso antopadumagabbhe nipannadārikaṃ addasa. Diṭṭhakālato paṭṭhāya ca dhītusinehaṃ labhitvā padumeneva saddhiṃ paṇṇasālaṃ

netvā mañcake nipajjāpesi. Athassā puññānubhāvena aṅguṭṭhake khīraṃ nibbatti. So tasmim̐ pupphe milāte aññaṃ navam̐ puppham̐ āharitvā tam̐ nipajjāpesi. Athassā ādhāvanavidhāvanena kīlītuṃ samatthakālato paṭṭhāya padavāre padavāre padumapuppham̐ uṭṭhāti, kuṅkumarāsissa viya assā sarīravaṇṇo hoti. Sā apattā devavaṇṇam̐, atikkantā mānusaṇṇam̐ ahoṣi. Sā pitari phalāphalatthāya gate paṇṇasālāyam̐ ohiyati.

Athekadivasam̐ tassā vayappattakāle pitari phalāphalatthāya gate eko vanacarako tam̐ disvā cintesi - “manussānam̐ nāma evaṃvidham̐ rūpaṃ natthi, vīmaṃsissāmi na”nti tāpasassa āgamanam̐ udikkhanto nisīdi. Sā pitari āgacchante paṭipatham̐ gantvā tassa hatthato kājakamaṇḍalum̐ aggahesi, āgantvā nisinnassa cassa attano karaṇavattam̐ dassesi. Tadā so vanacarako manussabhāvaṃ ñatvā tāpasam̐ abhivādetvā nisīdi. Tāpaso tam̐ vanacarakam̐ vanamūlaphalehi ca pānīyena ca nimantetvā, “bho purisa, imasmim̐yeva thāne vasissasi, udāhu gamissasi”ti pucchi. “Gamissāmi, bhante, idha kiṃ karissāmi”ti? “Idam̐ tayā diṭṭhakāraṇam̐ etto gantvā akathetuṃ sakkhissasi”ti? “Sace, ayyo, na icchati, kiṃkāraṇā kathessāmi”ti tāpasam̐ vanditvā puna āgamanakāle maggasañjānanattham̐ sākḥasāññañca rukḥasaññañca karonto pakkāmi.

So bārāṇasim̐ gantvā rājānam̐ addasa. Rājā “kasmā āgatosi”ti pucchi. “Aham̐, deva, tumhākaṃ vanacarako pabbatapāde acchariyam̐ itthiratanam̐ disvā āgatomhī”ti sabbam̐ pavattim̐ kathesi. So tassa vacanam̐ sutvā vegena pabbatapādam̐ gantvā avidūre thāne khandhāvāram̐ nivāsetvā vanacarakena ceva aññehi ca purisehi saddhim̐ tāpasassa bhattakiccam̐ katvā nisinnavelāya tattha gantvā abhivādetvā paṭisanthāram̐ katvā ekamantaṃ nisīdi. Rājā tāpasassa pabbajitaparikkhārabhaṇḍam̐ pādamūle thapetvā, “bhante, imasmim̐ thāne kiṃ karoma, gamissāmā”ti āha. “Gaccha, mahārājā”ti. “Āma, gacchāmi, bhante, ayyassa pana samīpe visabhāgaparisā atthi”ti assumhā, asāruppā esā pabbajitānam̐, mayā saddhim̐ gacchatu, bhanteti. Manussānam̐ nāma cittam̐ duttosayam̐, katham̐ bahūnam̐ majjhe vasissatīti? Amhākaṃ rucitakālato paṭṭhāya sesānam̐ jeṭṭhakaṭṭhāne thapetvā paṭijaggissāma, bhanteti.

So rañño katham̐ sutvā daharakāle gahitanāmaseneva, “amma, padumavatī”ti dhītaram̐ pakkosi. Sā ekavacaneneva paṇṇasālato nikkhamitvā pitaram̐ abhivādetvā aṭṭhāsi. Atha naṃ pitā āha - “tvam̐, amma, vayappattā, imasmim̐ thāne rañña diṭṭhakālato paṭṭhāya vasituṃ ayuttā, rañña saddhim̐ gaccha, ammā”ti. Sā “sādhu, tātā”ti pitu vacanam̐ sampāṭicchitvā abhivādetvā rodamānā aṭṭhāsi. Rājā “imissā pitu cittam̐ gaṇhissāmi”ti tasmim̐yeva thāne kahāpaṇarāsīmhi thapetvā abhisekam̐ akāsi. Atha naṃ gahetvā attano nagaram̐ ānetvā āgatakālato paṭṭhāya sesitthiyo anoloketvā tāya saddhim̐yeva ramati. Tā itthiyo issāpakatā tam̐ rañño antare paribhinditukāmā evamāhaṃsu - “nāyam̐, mahārāja, manussajātikā, kham̐ nāma tumhehi manussānam̐ vicaraṇaṭṭhāne padumāni uṭṭhahantāni diṭṭhapubbāni, addhā ayam̐ yakkhinī, nīharatha naṃ, mahārājā”ti. Rājā tāsam̐ katham̐ sutvā tuṇhī ahoṣi.

Athassāparena samayena paccanto kupito. So “garugabbhā padumavatī”ti nagare thapetvā paccantaṃ agamāsi. Atha tā itthiyo tassā upaṭṭhāyikāya lañjam̐ datvā “imissā dārakam̐ jātamattameva apanetvā ekam̐ dārugaṭṭikam̐ lohiteṇa makkhitvā santike thapehī”ti āhaṃsu. Padumavatiyāpi nacirasseva gabbhavuṭṭhānam̐ ahoṣi. Mahāpadumakumāro ekakova kucchiyam̐ paṭisandhim̐ gaṇhi. Avasesā ekūnapañcasatā dārakā mahāpadumakumārassa mātukucchito nikkhamitvā

nipannakāle saṃsedajā hutvā nibbattiṃsu. Athassā “na tāva ayaṃ satim paṭilabhati”ti ñatvā sā upaṭṭhāyikā ekaṃ dārugaṭikaṃ lohiteṇa makkhitvā samīpe ṭhapetvā tāsāṃ itthiṇaṃ saññaṃ adāsi. Tāpi pañcasatā itthiyo ekekaṃ ekekaṃ dārakaṃ gahetvā cundakārakānaṃ santikaṃ pesetvā karaṇḍake āharāpetvā attanā attanā gahitadārake tattha nipajjāpetvā bahi lañcanaṃ katvā ṭhapayiṃsu.

Padumavatīpi kho saññaṃ labhitvā taṃ upaṭṭhāyikaṃ “kiṃ vijātamhi, amma”ti pucchi. Sā taṃ santajjetvā “kuto tvaṃ dārakaṃ labhissasi”ti vatvā “ayaṃ tava kucchito nikkhantadārako”ti lohitaṃ makkhitaṃ dārugaṭikaṃ purato ṭhapesi. Sā taṃ disvā domanassappattā “sīghaṃ taṃ phāletvā apanehi, sace koci passeyya, lajjitabbaṃ bhavyeyyā”ti āha. Sā tassā kathaṃ sutvā atthakāmaṃ viya dārugaṭikaṃ phāletvā uddhane pakkhipi.

Rājāpi paccantato āgantvā nakkhattaṃ paṭimānento bahinagare khandhāvāraṃ bandhitvā nisīdi. Atha tā pañcasatā itthiyo rañño paccuggamaṇaṃ āgantvā āhaṃsu - “tvaṃ, mahārāja, na amhākaṃ saddahasi, amhehi vuttaṃ akāraṇaṃ viya hoti, tvaṃ mahesiyā upaṭṭhāyikaṃ pakkosāpetvā paṭipuccha, dārugaṭikaṃ te devī vijātā”ti. Rājā taṃ kāraṇaṃ anupaparikkhitvā “amanussajātikā bhavissati”ti taṃ gehato nikkadḍhi. Tassā rājagehato saha nikkhamaneneva padumapupphāni antaradhāyiṃsu, sarīracchavīpi vivaṇṇā ahoṣi. Sā ekikāva antaravīthiyā pāyāsi. Atha naṃ ekā vayappattā mahallikā itthi disvā dhītusinehaṃ uppādetvā “kahaṃ gacchasi, amma”ti āha. “Āgantukamhi, vasanaṭṭhānaṃ oloketi vicarāmi”ti. “Idhāgaccha, amma”ti vasanaṭṭhānaṃ datvā bhojanaṃ paṭiyādesi.

Tassā imināva niyāmena tattha vasamānāya tā pañcasatā itthiyo ekacittā hutvā rājānaṃ āhaṃsu - “mahārāja, tumhesu yuddhaṃ gatesu amhehi gaṇḍādevatāya ‘amhākaṃ deve vijitasāṅgāme āgate balikammaṃ katvā udakakīlaṃ karissāmā”ti patthitaṃ atthi, etamatthaṃ, deva, jānāpema”ti. Rājā tāsāṃ vacanena tuṭṭho gaṇḍāya udakakīlaṃ kātuṃ agamāsi. Tāpi attanā attanā gahitakaraṇḍakaṃ paṭicchannaṃ katvā ādāya nadiṃ gantvā tesāṃ karaṇḍakānaṃ paṭicchādanatthaṃ pārūpitvā pārūpitvā udae patitvā karaṇḍake vissajjesuṃ. Tepi kho karaṇḍakā sabbe saha gantvā heṭṭhāsote pasāritajālamhi laggīṃsu. Tato udakakīlaṃ kīlītvā rañño uttiṇṇakāle jālaṃ ukkhipantā te karaṇḍake disvā rañño santikaṃ ānayaṃsu.

Rājā karaṇḍake oloketvā “kiṃ, tātā, karaṇḍakesū”ti āha. “Na jānāma, devā”ti. So te karaṇḍake vivarāpetvā oloketto paṭhamaṃ mahāpadumakumārassa karaṇḍakaṃ vivarāpesi. Tesāṃ pana sabbesampi karaṇḍakesu nipajjāpitadivasesueva puññiddhiyā aṅguṭṭhato khīraṃ nibbatti. Sakko devarājā tassa rañño nikkāṇkhabhāvattaṃ antokaraṇḍake akkharāni likhāpesi - “ime kumārā padumavatiyā kucchimhi nibbattā bārāṇasirañño puttā, atha ne padumavatiyā sapattiyo pañcasatā itthiyo karaṇḍakesu pakkhipitvā udae khipiṃsu, rājā imaṃ kāraṇaṃ jānātū”ti. Karaṇḍake vivaṭamatte rājā akkharāni vācetvā dārake disvā mahāpadumakumāraṃ ukkhipitvā vegena rathe yojetvā “asse kappetha, ahaṃ ajja antonagaraṃ pavisitvā ekaccānaṃ mātugāmānaṃ piyaṃ karissāmi”ti pāsādavaraṃ āruya hatthigīvāya sahaṣṣaḥṇḍikaṃ ṭhapetvā nagare bheriṃ carāpesi - “yo padumavatiṃ passati, so imaṃ sahaṣṣaṃ gaṇhātū”ti.

Taṃ kathaṃ sutvā padumavatī mātu saññaṃ adāsi - “hatthigīvato sahaṣṣaṃ gaṇha, amma”ti. “Nāhaṃ evarūpaṃ gaṇhituṃ visahāmi”ti āha. Sā dutiyampi tatiyampi vutte “kiṃ vatvā gaṇhāmi, amma”ti āha. “Mama dhītā padumavatiṃ devīṃ passati”ti

vatvā gaṇhāhī”ti. Sā “yaṃ vā taṃ vā hotū”ti gantvā saḥassacaṅkoṭakaṃ gaṇhi. Atha naṃ manussā pucchiṃsu - “padumavatiṃ deviṃ passasi, amma”ti? “Ahaṃ na passāmi, dhītā kira me passatī”ti āha. Te “kahaṃ pana sā, amma”ti vatvā tāya saddhiṃ gantvā padumavatiṃ sañjānitvā pādesu nipatiṃsu. Tasmīṃ kāle sā “padumavati devī aya”nti ñatvā “bhāriyaṃ vata itthiyā kammaṃ kataṃ, yā evaṃvidhassa rañño mahesī samānā evarūpe tḥāne nirārakkhā vasi”ti āha.

Tepi rājapurisā padumavatiyā nivesanaṃ setasāñhi parikkhipāpetvā dvāre ārakkhaṃ tḥapetvā gantvā rañño ārocesuṃ. Rājā suvaṇṇasivikaṃ pesesi. Sā “ahaṃ evaṃ na gamissāmi, mama vasanaṭṭhānato paṭṭhāya yāva rājagehaṃ etthantare varapotthakacittattharaṇe attharāpetvā upari suvaṇṇatāraḥavacittāṃ celavitānaṃ bandhāpetvā pasādhanatthāya sabbālaṅkāresu pahitesu padasāva gamissāmi, evaṃ me nāgarā sampattiṃ passissantī”ti āha. Rājā “padumavatiyā yathāruciṃ karoṭhā”ti āha. Tato padumavati sabbapasādhanaṃ pasādhettvā “rājagehaṃ gamissāmī”ti maggaṃ paṭipajji. Athassā akkantaakkantaṭṭhāne varapotthakacittattharaṇāni bhinditvā padumapupphāni utṭhahiṃsu. Sā mahājanassa attano sampattiṃ dassettvā rājanivesanaṃ āruya sabbepi te celacittattharaṇe tassā mahallikāya posāvanikamūlaṃ katvā dāpesi.

Rājāpi kho tā pañcasatā itthiyo pakkosāpetvā “imāyo te, devi, dāsiyo katvā demī”ti āha. “Sādhu, mahārāja, etāsaṃ mayhaṃ dinnabhāvaṃ sakalanagare jānāpehī”ti. Rājā nagare bheriṃ carāpesi “padumavatiyā dubbhikā pañcasatā itthiyo etissāva dāsiyo katvā dinnā”ti. Sā “tāsaṃ sakalanāgarena dāsibhāvo sallakkhito”ti ñatvā “ahaṃ mama dāsiyo bhujissā kātuṃ labhāmi, devā”ti rājānaṃ pucchi. “Tava icchā, devī”ti. “Evaṃ sante tameva bhericārikaṃ pakkosāpetvā - ‘padumavatideviyā attano dāsiyo katvā dinnā pañcasatā itthiyo sabbāva bhujissā katā’ti puna bheriṃ carāpethā”ti āha. Sā tāsaṃ bhujissabhāve kate ekūnāni pañcaputtasatāni tāsaṃyeva hatthe posanatthāya datvā sayaṃ mahāpadumakumāraṃyeva gaṇhi.

Athāparabhāge tesāṃ kumārānaṃ kīḷanavaye sampatte rājā uyyāne nānāvidhaṃ kīḷanaṭṭhānaṃ kāresi. Te attano soḷasavassuddesikakāle sabbeva ekato hutvā uyyāne padumasañchannāya maṅgalapokkharāṇiyā kīḷantā navapadumāni pupphitāni purāṇapadumāni ca vaṇṇato patantāni disvā “imassa tāva anupādinnaḥassa evarūpā jarā pāpuṇāti, kimaṅgaṃ pana amhākaṃ sarīrassa. Idampi hi evaṃgatikameva bhavissatī”ti ārammaṇaṃ gahettvā sabbeva paccekabodhiñāṇaṃ nibbattettvā utṭhāyutṭhāya padumakaṇṇikāsu pallaṅkena nisīdiṃsu.

Atha tehi saddhiṃ gatarājapurisā bahugataṃ divasaṃ ñatvā “ayya puttā, tumhākaṃ velaṃ jānāthā”ti āhaṃsu. Te tuṇhī ahesuṃ. Purisā gantvā rañño ārocesuṃ - “kumārā, deva, padumakaṇṇikāsu nisinnā, amhesu kathentesupi vacībhedaṃ na karontī”ti. “Yathāruciyaṃ nesaṃ nisīdituṃ dethā”ti. Te sabbarattiṃ gahitārakkhā padumakaṇṇikāsu nisinnaniyāmeneva aruṇaṃ utṭhāpesuṃ. Purisā punadivase upasaṅkamtvā “devā, velaṃ jānāthā”ti āhaṃsu. “Na mayaṃ devā, paccekabuddhā nāma mayaṃ amhā”ti. “Ayyā, tumhe bhāriyaṃ kathaṃ kathetha, paccekabuddhā nāma tumhādisā na honti, dvaṅgulakesamaṃsudharā kāye paṭimukkaatṭhaparikkhārā hontī”ti. Te dakkhiṇahatthena sīsaṃ parāmasiṃsu, tāvadeva gihiliṅgaṃ antaradhāyi. Aṭṭha parikkhārā kāye paṭimukkā ca ahesuṃ. Tato passantasseva mahājanassa ākāseṇa nandamūlakapabbhāraṃ agamaṃsu.

Sāpi kho padumavatī devī “ahaṃ bahuputtā hutvā niputtā jātā”ti hadayasokaṃ patvā teneva sokena kālaṅkatvā rājagahanagare dvāragāmake sahatthena kammaṃ katvā jīvanatṭhāne nibbatti. Athāparabhāge kulagharaṃ gatā ekadivasaṃ sāmikassa khettaṃ yāguṃ haramānā tesam attano puttānaṃ antare aṭṭha paccekabuddhe bhikkhācāraṇelāya ākāseṇa gacchante disvā sīghaṃ sīghaṃ gantvā sāmikassa ārocesi - “passa, ayya, paccekabuddhe, ete nimantetvā bhojessāma”ti. So āha - “samaṇasakuṇā nāmete aññatthāpi evaṃ caranti, na ete paccekabuddhā”ti te tesam kathentānaṃyeva avidūre tṭhāne otariṃsu. Sā itthī taṃ divasaṃ attano bhattakhajjabhojanaṃ tesam datvā “svepi aṭṭha janā mayhaṃ bhikkhaṃ gaṇhathā”ti āha. “Sādhū, upāsike, tava sakkāro ettakova hotu, āsanāni ca aṭṭheva hontu, aññepi bahū paccekabuddhe disvā tava cittaṃ pasīdeyyāsī”ti. Sā punadivase aṭṭha āsanāni paññāpetvā aṭṭhannaṃ sakkārasammānaṃ paṭiyādetvā nisīdi.

Nimantitapaccekabuddhā sesānaṃ saññaṃ adamsu - “mārisā ajja aññattha agantvā sabbeva tumhākaṃ mātu saṅghaṃ karothā”ti. Te tesam vacanaṃ sutvā sabbeva ekato ākāseṇa āgantvā mātugharadvāre pāturaheṣuṃ. Sāpi paṭhamaṃ laddhasaññatāya bahūpi disvā na kampittha. Sabbepi te gehaṃ pavesetvā āsanesu nisīdāpesi. Tesu paṭipāṭiyā nisīdantesu navamo aññāni aṭṭha āsanāni māpetvā sayam dhurāsane nisīdati, yāva āsanāni vaḍḍhanti, tāva gehaṃ vaḍḍhati. Evaṃ tesu sabbesupi nisīnesu sā itthī aṭṭhannaṃ paccekabuddhānaṃ paṭiyāditam sakkāraṃ pañcasatānampi yāvadatthaṃ datvā aṭṭha nīluppalahatthake āharitvā nimantitapaccekabuddhānaṃyeva pādamūle tṭhapetvā āha - “mayhaṃ, bhante, nibbattanibbattaṭṭhāne sarīraṇaṃ imesaṃ nīluppalānaṃ antogabbhavaṇṇo viya hotū”ti patthanaṃ akāsi. Paccekabuddhā mātu anumodanaṃ katvā gandhamādanaṃyeva agamaṃsu.

Sāpi yāvajīvaṃ kusalaṃ katvā tato cutā devaloke nibbattitvā imasmiṃ buddhuppāde sāvattiyaṃ seṭṭhikule paṭisandhiṃ gaṇhi. Nīluppalagabbhasamānavaṇṇatāya cassā uppalavaṇṇatveva nāmaṃ akaṃsu. Athassā vayappattakāle sakalajambudīpe rājāno ca seṭṭhino ca seṭṭhissa santikaṃ dūtaṃ paḥiṇiṃsu “dhītaraṃ amhākaṃ detū”ti. Apahiṇanto nāma nāhosi. Tato seṭṭhi cintesi - “ahaṃ sabbesaṃ manaṃ gaḥetuṃ na sakkhissāmi, upāyaṃ panekaṃ karissāmi”ti dhītaraṃ pakkosāpetvā “pabbajituṃ, amma, sakkhissasi”ti āha. Tassā pacchimabhavikattā pitu vacanaṃ sīse āsittasatapākatelaṃ viya ahosi. Tasmā pitaraṃ “pabbajissāmi, tātā”ti āha. So tassā sakkāraṃ katvā bhikkhunupassayaṃ netvā pabbājesi. Tassā acirapabbajitāya eva uposathāgāre kālavāro pāpuṇi. Sā padīpaṃ jāletvā uposathāgāraṃ sammajjitvā dīpasikhāya nimittaṃ gaṇhitvā tṭhitāva punappunaṃ olokayamānā tejokasiṇārammaṇaṃ jhānaṃ nibbattetvā tadeva pādakaṃ katvā arahattaṃ pāpuṇi. Arahattaphalena saddhiṃyeva ca abhiññāpaṭisambhidāpi ijjhiṃsu. Viseso pana iddhivikubbane ciṇṇavasī ahosi. Tena vuttaṃ apadāne -

“Padumuttaro nāma jino, sabbadhammāna pāragū;
Ito satasahassamhi, kappe uppajji nāyako.

“Tadāhaṃ haṃsavatiyaṃ, jātā seṭṭhikule ahuṃ;
Nānāratanaṃpajjote, mahāsukhasamappitā.

“Upetvā taṃ mahāvīraṃ, assosiṃ dhammadesanaṃ;
Tato jātappasādāhaṃ, upemi saraṇaṃ jinaṃ.

“Bhagavā iddhimantīnaṃ, aggaṃ vaṇṇesi nāyako;
Bhikkhuniṃ lajjiniṃ tādīṃ, samādhijhānakovidāṃ.

“Tadā muditacittāhaṃ, taṃ ṭhānaṃ abhikaṅkhiṇī;
Nimantitvā dasabalaṃ, sasaṅghaṃ lokanāyakaṃ.

“Bhojayitvāna sattāhaṃ, datvāna ca ticīvaraṃ;
Sattamālaṃ gahetvāna, uppalādevagandhikaṃ.

“Satthu pāde ṭhapetvāna, ñāṇamhi abhipūjayiṃ;
Nipacca sirasā pāde, idaṃ vacanamabraviṃ.

“Yādisā vaṇṇitā vīra, ito aṭṭhamake muni;
Tādisāhaṃ bhavissāmi, yadi sijjhati nāyaka.

“Tadā avoca maṃ satthā, vissatṭhā hoti dārike;
Anāgatamhi addhāne, lacchase taṃ manorathaṃ.

“Satasahassito kappe, okkākakulasambhavo;
Gotamo nāma gottena, satthā loke bhavissati.

“Tassa dhammesu dāyādā, orasā dhammanimmitā;
Nāmenuppalavaṇṇāti, rūpena ca yasassinī.

“Abhiññāsu vasippattā, satthusāsanakārikā;
Sabbāsavaparikkhīṇā, hessasī satthu sāvikā.

“Tadāhaṃ muditā hutvā, yāvajīvaṃ tadā jinaṃ;
Mettacittā paricariṃ, sasaṅghaṃ lokanāyakaṃ.

“Tena kammena sukatena, cetanāpaṇidhīhi ca;
Jahitvā mānusaṃ dehaṃ, tāvatimsamagacchahaṃ.

“Tato cutāhaṃ manuje, upapannā sayambhuno;
Uppalehi paṭicchannaṃ, piṇḍapātamadāsahaṃ.

“Ekanavutito kappe, vipassī nāma nāyako;
Uppajji cārudassano, sabbadhammesu cakkhumā.

“Setṭhidhītā tadā hutvā, bārāṇasipuruttame;
Nimantetvāna sambuddhaṃ, sasaṅghaṃ lokanāyakaṃ.

“Mahādānaṃ daditvāna, uppalehi vināyakaṃ;
Pūjayitvā cetasāva, vaṇṇasobhaṃ apatthayiṃ.

“Imamhi bhaddake kappe, brahmabandhu mahāyaso;
Kassapo nāma gottena, uppajji vadataṃ varo.

“Upaṭṭhāko mahesissa, tadā āsi narissaro;
Kāsirājā kikī nāma, bārāṇasipuruttame.

“Tassāsiṃ dutiyā dhītā, samaṇaguttasavhayā;
Dhammaṃ sutvā jinaggassa, pabbajjaṃ samarocayiṃ.

“Anujāni na no tāto, agāreva tadā mayaṃ;
Vīsavassasahassāni, vicarimha atanditā.

“Komāribrahmacariyaṃ, rājakaññā sukhedhitā;
Buddhopaṭṭhānaniratā, muditā sattadhītarō.

“Samaṇī samaṇaguttā ca, bhikkhunī bhikkhudāyikā;
Dhammā ceva sudhammā ca, sattamī saṅghadāyikā.

“Ahaṃ khemā ca sappaññā, paṭācārā ca kuṇḍalā;
Kisāgotamī dhammadinnā, visākhā hoti sattamī.

“Tehi kammehi sukatehi, cetanāpaṇidhīhi ca;
Jahitvā mānusaṃ dehaṃ, tāvatimsamagacchahaṃ.

“Tato cutā manussesu, upapannā mahākule;
Pītaṃ maṭṭhaṃ varaṃ dussaṃ, adaṃ arahato ahaṃ.

“Tato cutāriṭṭhapure, jātā vipākule ahaṃ;
Dhītā tiriṭṭhacchassa, ummādantī manoharā.

“Tato cutā janapade, kule aññatare ahaṃ;
Pasūtā nātiphītamhi, sālīṃ gopemahaṃ tadā.

“Disvā paccekasambuddhaṃ, pañcalājasatānihaṃ;
Datvā padumacchannāni, pañca puttāsatānihaṃ.

“Patthayiṃ tepi patthesuṃ, madhuṃ datvā sayambhuno;
Tato cutā araññehaṃ, ajāyiṃ padumodare.

“Kāsirañño mahesīhaṃ, hutvā sakkatapūjitā;
Ajaṇiṃ rājaputtānaṃ, anūnaṃ satapañcakaṃ.

“Yadā te yobbanappattā, kīḷantā jalakīḷitaṃ;
Disvā opattapadumaṃ, āsuṃ paccekanāyakā.

“Sāhaṃ tehi vinābhūtā, sutavīrehi sokinī;
Cutā isigilipasse, gāmakamhi ajāyihaṃ.

“Yadā buddho sutamatī, sutānaṃ bhattunopi ca;
Yāguṃ ādāya gacchantī, aṭṭha paccekanāyake.

“Bhikkhāya gāmaṃ gacchante, disvā putte anussariṃ;
Khīradhārā viniggacchi, tadā me puttapemasā.

“Tato tesāṃ adaṃ yāguṃ, pasannā sehi pāṇibhi;
Tato cutāhaṃ tidaṃ, nandanaṃ upapajjahaṃ.

“Anubhotvā sukhaṃ dukkhaṃ, saṃsaritvā bhavābhava;
Tavatthāya mahāvīra, pariccattañca jīvitam.

“Dhītā tuyhaṃ mahāvīra, paññavanta jutindhara;
Bahuñca dukkaram kammaṃ, kataṃ me atidukkaram.

“Rāhulo ca ahañceva, nekajātisate bahū;
Ekasmiṃ sambhave jātā, samānacchandamānasā.

“Nibbatti ekato hoti, jātiyāpi ca ekato;
Pacchime bhava sampatte, ubhopi nānāsambhavā.

“Purimānaṃ jinaggānaṃ, saṅgamaṃ te nidassitaṃ;
Adhikāraṃ bahuṃ mayhaṃ, tuyhatthāya mahāmuni.

“Yaṃ mayā pūritaṃ kammaṃ, kusalaṃ sara me muni;
Tavatthāya mahāvīra, puññaṃ upacitaṃ mayā.

“Abhabbatthāne vajjetvā, vārayanti anācāraṃ;
Tavatthāya mahāvīra, cattaṃ me jīvitam bahuṃ.

“Evaṃ bahuviddhaṃ dukkhaṃ, sampatti ca bahubbiddhā;
Pacchime bhava sampatte, jātā sāvattiyaṃ pure.

“Mahādhanasetthikule, sukhite sajjite tathā;
Nānāratanaṃ pājote, sabbakāmasamiddhine.

“Sakkatā pūjitā ceva, mānitāpacitā tathā;
Rūpasīrimanuppattā, kulesu abhisakkatā.

“Atīva patthitā cāsiṃ, rūpasobhasirīhi ca;
Patthitā seṭṭhiputtehi, anekehi satehipi.

“Agāraṃ pajahitvāna, pabbajim anagāriyaṃ;
Aḍḍhamāse asampatte, catusaccamapāpuṇim.

“Iddhiyā abhinimmitvā, caturassaṃ rathaṃ ahaṃ;
Buddhassa pāde vandissaṃ, lokanāthassa tādino.

“Iddhīsu ca vasī homi, dibbāya sotadhātuyā;
Cetopariyaññaṃ, vasī homi mahāmune.

“Pubbenivāsaṃ jānāmi, dibbacakkhu visodhitaṃ;
Sabbāsavaparikkhīṇā, natthi dāni punabbhavo.

“Atthadhammaniruttīsu, paṭibhāne tattheva ca;
Ñāṇaṃ me vimalaṃ suddhaṃ, pabhāvena mahesino.

“Cīvaraṃ piṇḍapātañca, paccayaṃ sayanāsaṇaṃ;
Khaṇena upanāmenti, sahaṇāni samantato.

“Jino tamhi guṇe tuṭṭho, etadagge ṭhapesi maṃ;
Aggā iddhimatīnanti, parisāsu vināyako.

“Pariciṇṇo mayā satthā, kataṃ buddhassa sāsanaṃ;
Ohito garuko bhāro, bhavanettisamūhatā.

“Yassatthāya pabbajitā, agārasmānagāriyaṃ;
So me attho anupatto, sabbasaṃyojanakkhaya.

“Kilesā jhāpitā mayhaṃ...pe... kataṃ buddhassa sāsana”nti.

Ayaṃ pana therī yadā bhagavā sāvatthinagaradvāre yamakapāṭihāriyaṃ kātuṃ
kaṇḍambarukkhamaṃ upagañchi, tadā satthāraṃ upasaṅkamitvā vanditvā
evamāha - “ahaṃ, bhante, pāṭihāriyaṃ karissāmi, yadi bhagavā anujānāti”ti
sīhanādaṃ nadi. Satthā idaṃ kāraṇaṃ aṭṭhuppattiṃ katvā jetavanamahāvihāre
ariyagaṇamaṃjhe nisinno paṭipāṭiyā bhikkhuniyo ṭhānantare ṭhapento imaṃ theriṃ
iddhimantīnaṃ aggaṭṭhāne ṭhapesi. Sā jhānasukhena phalasukhena nibbānasukhena
ca vītināmentī ekadivasaṃ kāmānaṃ ādīnavaṃ okāraṃ saṃkilesaṃ
paccavekkhamānā gaṅgātīriyattherassa mātuyā dhītāya saddhiṃ sapattivāsaṃ
uddissa saṃvegajātāya vuttagāthā paccanubhāsanti -

224. “Ubho mātā ca dhītā ca, mayaṃ āsuṃ sapattiyo;
Tassā me ahu saṃvego, abbhuto lomahaṃsano.

225. “Dhiratthu kāmā asucī, duggandhā bahukaṇṭakā;
Yattha mātā ca dhītā ca, sabhariyā mayaṃ ahuṃ.

226. “Kāmesvādīnavaṃ disvā, nekkhammaṃ daṭṭhu khemato;
Sā pabbajiṃ rājagahe, agārasmānagāriya”nti. -

Imā tisso gāthā abhāsi.

Tattha ubho mātā ca dhītā ca, mayaṃ āsuṃ sapattiyoti mātā ca dhītā cāti ubho
mayaṃ aññamaññaṃ sapattiyo ahuṃha.

Sāvatthiyaṃ kira aññatarassa vāṇijassa bhariyāya paccūsavēlāyaṃ kucchiyaṃ
gabbho saṇṭhāsi, sā taṃ na aññāsi. Vāṇijo vibhātāya rattiyā sakātesu bhaṇḍaṃ
āropetvā rājagahaṃ uddissa gato. Tassā gacchante kāle gabbho vaḍḍhetvā
paripākaṃ agamāsi. Atha naṃ sassu evamāha - “mama putto cirappavuttho tvaṃ
gabbhinī, pāpakaṃ tayā kata”nti. Sā “tava puttato aññaṃ purisaṃ na jānāmī”ti āha.
Taṃ sutvāpi sassu asaddahantī taṃ gharato nikkaḍḍhi. Sā sāmikaṃ gavesantī
anukkamena rājagahaṃ sampattā. Tāvadeva cassā kammajavātesu calantesu
maggasamīpe aññataraṃ sālaṃ pavitṭhāya gabbhavuṭṭhānaṃ ahosi. Sā
suvaṇṇabimbasaḍisaṃ puttaṃ vijāyitvā anāthasālāyaṃ sayāpetvā udakakiccatthaṃ
bahi nikkhantā. Athaññataro aputtako satthavāho tena maggena gacchanto
“assāmikāya dārako, mama putto bhavissati”ti taṃ dhātīyā hatthe adāsi. Athassa
mātā udakakiccaṃ katvā udakaṃ gahetvā paṭinivattitvā puttaṃ apassantī
sokābhibhūtā paridevitvā rājagahaṃ appavisitvāva maggaṃ paṭipajji. Taṃ aññataro
corajeṭṭhako antarāmagge disvā paṭibaddhacitto attano pajāpatiṃ akāsi. Sā tassa
gehe vasantī ekaṃ dhītaraṃ vijāyī. Atha sā ekadivasaṃ dhītaraṃ gahetvā ṭhitā

sāmikena bhaṇḍitvā dhītaraṃ mañcake khiṇi. Dārikāya sīsaraṃ thokaṃ bhindi. Tato sāpi sāmikaṃ bhāyitvā rājagahameva paccāgantvā serivicārena vicarati. Tassā putto paṭhamayobbane tṭhito “mātā”ti ajānanto attano pajāpatiṃ akāsi. Aparabhāge taṃ corajeṭṭhakadhītaraṃ bhaginibhāvaṃ ajānanto vivāhaṃ katvā attano gehaṃ ānesi. Evaṃ so attano mātaraṃ bhaginiñca pajāpatī katvā vāsesi. Tena tā ubhopi sapattivāsaṃ vasiṃsu. Athekadivaṃ mātā dhītu kesavaṭṭiṃ mocetvā ūkaṃ oloketi sīse vaṇaṃ disvā “appevanāmāyaṃ mama dhītā bhaveyyā”ti pucchitvā saṃvegajātā hutvā rājagahe bhikkhunupassayaṃ gantvā pabbajitvā katapubbakiccā vivekavāsaṃ vasantī attano ca pubbaṭṭipattiṃ paccavekkhitvā “ubho mātā”tiādikā gāthā abhāsi. Tā pana tāya vuttagāthāva kāmesu ādīnavadassanavasena paccanubhāsanti ayaṃ therī “ubho mātā ca dhītā cā”tiādimāha. Tena vuttaṃ - “sā jhānasukhena phalasukhena nibbānasukhena ca vītināmentī imā tisso gāthā abhāsi”ti.

Tattha asucīti kilesāsucipaggharaṇena asucī. Duggandhāti visagandhavāyanena pūtigandhā. Bahukaṇṭakāti visūyikappavattiyā sucaritavinivijjanaṭṭhena bahuvidhakilesakaṇṭakā. Tathā hi te sattisūlūpamā kāmāti vuttā. Yatthāti yesu kāmesu paribhuñjitabbesu. Sabhāriyāti samānabhāriyā, sapattiyoti attho.

227. “Pubbenivāsaṃ jānāmi, dibbacakkhuṃ visodhitaṃ;
Cetopariccañāṇaṃ, sotadhātu visodhitā.

228. “Iddhīpi me sacchikatā, patto me āsavakkhaya;
Chalabhiññā sacchikatā, kataṃ buddhassa sāsanaṃ”.

“Pubbenivāsa”ntiādikā dve gāthā attano adhigatavisesaṃ paccavekkhitvā pītisomanassajātāya theriyā vuttā. Tattha cetopariccañāṇanti cetopariyañāṇaṃ, sacchikataṃ, pattanti vā sambandho.

229. “Iddhiyā abhinimmitvā, caturassaṃ rathaṃ ahaṃ;
Buddhassa pāde vanditvā, lokanāthassa tādino”ti. -

Ayaṃ gāthā yadā bhagavā yamakaṇṭhāriyaṃ kātuṃ kaṇḍambarukkhamaṇaṃ upasaṅkami, tadā ayaṃ therī evarūpaṃ rathaṃ nimminivā tena saddhiṃ satthu santikaṃ gantvā bhagavā “ahaṃ ṇṇāriyaṃ karissāmi tiṭṭhiyamadanimmathanāya, anujānāthā”ti vatvā satthu santike aṭṭhāsi, taṃ saddhāya vuttā. Tattha iddhiyā abhinimmitvā, caturassaṃ rathaṃ ahanti catūhi assehi yojitaṃ rathaṃ iddhiyā abhinimminivā buddhassa bhagavato pāde vanditvā ekamantaṃ aṭṭhāsinti adhippāyo.

230. “Supupphitaggaṃ upagamma pādapaṃ, ekā tuvaṃ tiṭṭhasi sālāmūle;
Na cāpi te dutiyo atthi koci, bāle na tvaṃ bhāyasi dhuttakānaṃ”.

Tattha supupphitaggaṃ suṭṭhu pupphitaaggā, aggato paṭṭhāya sabbaphālīpullanti attho. Pādapanti rukkhaṃ, idha pana sālārukkho adhippeto. Ekā tuvanti ekikā tvaṃ idha tiṭṭhasi. Na cāpi te dutiyo atthi koci tava sahāyabhūto āraṅghako kocipi natthi, rūpasampattiyā vā tuyhaṃ dutiyo kocipi natthi, asadisarūpā ekikāva imasmiṃ janavivitte tṭhāne tiṭṭhasi. Bāle na tvaṃ bhāyasi dhuttakānanti taruṇike tvaṃ dhuttapuriṣānaṃ kathaṃ na bhāyasi, sakiñcanakārino dhuttāti adhippāyo. Imaṃ kira

gāthaṃ māro ekadivasam theriṃ supupphite sālavane divāvihāraṃ nisinnaṃ disvā upasaṅkamtīvā vivekato vicchinditukāmo vīmaṃsanto āha. Atha naṃ therī santajjenti attano ānubhāvavasena -

231. “Sataṃ sahaṣṣānipi dhuttakānaṃ, samāgatā edisakā bhaveyyuṃ;
Lomaṃ na iñje napi sampavedhe, kiṃ me tuvaṃ māra karissaseko.
232. “Esā antaradhāyāmi, kucchiṃ vā pavisāmi te;
Bhamukantare tiṭṭhāmi, tiṭṭhantiṃ maṃ na dakkhasi.
233. “Cittamhi vasībhūtāhaṃ, iddhipādā subhāvitā;
Chaḷabhiññā sacchikatā, kataṃ buddhassa sāsanaṃ.
234. “Sattisūlūpamā kāmā, khandhāsaṃ adhikuṭṭanā;
Yaṃ tvaṃ kāmaratiṃ brūsi, aratī dāni sā mama.
235. “Sabbattha vihatā nandī, tamokhandho padālito;
Evaṃ jānāhi pāpima, nihato tvamasi antakā”ti. -

Imā gāthā abhāsi.

Tattha sataṃ sahaṣṣānipi dhuttakānaṃ, samāgatā edisakā bhaveyyunti yādisako tvaṃ edisakā evarūpā anekasatasahassamattāpi dhuttakā samāgatā yadi bhaveyyuṃ. Lomaṃ na iñje napi sampavedheti lomamattampi na iñjeyya na sampavedheyya. Kiṃ me tuvaṃ māra karissasekoti māra, tvaṃ ekakova mayhaṃ kiṃ karissasi?

Idāni mārassa attano kiñcipi kātuṃ asamatthataṃyeva vibhāventī “esā antaradhāyāmi”ti gāthamāha. Tassattho - māra, esāhaṃ tava purato ṭhitāva antaradhāyāmi adassanaṃ gacchāmi, ajānantasseva te kucchiṃ vā pavisāmi, bhamukantare vā tiṭṭhāmi, evaṃ tiṭṭhantiñca maṃ tvaṃ na passasi.

Kasmāti ce? Cittamhi vasībhūtāhaṃ, iddhipādā subhāvitā, ahaṃ camhi māra, mayhaṃ cittaṃ vasībhāvappattaṃ, cattāropi iddhipādā mayā suṭṭhu bhāvitā bahulīkatā, tasmā ahaṃ yathāvuttāya iddhivisayatāya pahomīti. Sesaṃ sabbam heṭṭhā vuttanayattā uttānameva.

Uppalavaṇṇātherīgāthāvaṇṇanā niṭṭhitā.

Dvādasanipātavaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων. 09. Σχόλια για τους στίχους των πρεσβυτέρων γυναικών μοναχών. 11. Το βιβλίο των δώδεκα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org